

Datum
2003-12-12

Ärendenummer
511-3873-01(g-län)
511-7933-02(f-län)

**SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET YXKULLSUND I LJUNGBY
OCH VÄRNAMO KOMMUNER**

A ALLMÄN BESKRIVNING

1. Administrativa data

Namn: Yxkullsund

Objektnummer: 1391

Kommun: Ljungby i Kronobergs län
Värnamo i Jönköpings län

Församling: Berga och Rydaholm

Läge: Söder om sjön Furen

Gränser: Se gränsbeskrivning bilaga 3

Areal: 122,1 ha

Fastigheter: Yxkullsund 2:2, 2:11 och
Sundet 1:1

Förvaltare: Skogsvårdsstyrelsen
Jönköping-Kronoberg

Ekonomisk karta: 5339, 5349

Riksobjekt nr: Naturvård NRO07007

Natura 2000,
områdeskod: SE 0320206
artkod: 1084(Osmoderma eremita)
naturtypskod: 7160 (1 ha), 9070 (27 ha),
9080 (14 ha)

Produktiv skogsmark: 39,4 ha 16,1 ha

Postadress	Gatuadress	Telefon	Telefax	E-post	Hemsida
351 86 VÄXJÖ	Kungsgatan 8	0470-860 00	0470-862 20	lansstyrelsen@g.lst.se	www.g.lst.se
Postadress	Gatuadress	Telefon	Telefax	E-post	Hemsida
551 86 JÖNKÖPING		036-3950 00	036-12 15 58	lansstyrelsen@f.lst.se	www.f.lst.se
Kontakt i detta ärende					
Annika Smålander		0470-863 30	0470-862 55		

Naturtyper:	G-län	F-län
Triviallövskog	11,1 ha	8,7 ha
Ädellövskog	13,1 ha	6,8 ha
Träd- och busk- bärande betesmark	33,2 ha	8,9 ha
Öppen mad	1,0 ha	2,2 ha
Kultiverad betesmark	12,2 ha	-
Åker	11,5 ha	6,2 ha
Övrig mark(väg)	1,4 ha	0,8 ha
Gårdstomt	5,0 ha	-
Totalt	88,5 ha	33,6 ha

2. Syfte

Syftet med reservatet är att bevara och skapa livsmiljöer för de växt- och djurarter som är knutna till gamla, grova, ihåliga lövträd, död ved, betade eller slåttrade mader och övrig välhävdat betesmark, brynmiljöer, ädellövskogsmiljöer och sumpskogar, så att dessa arter kan leva vidare och öka i mängd.

Inom hela området är målet dessutom att bevara och synliggöra fornlämningar och övriga kulturspår på ett varsamt sätt, utan att naturvärden i området riskerar att förstöras.

Naturreservatet skall vara tillgängligt för det rörliga friluftslivet och vetenskaplig forskning under stort hänsynstagande till fauna och flora, pågående jordbruksdrift och boende i området.

Målen skall nås genom fortsatt betesdrift och åkerbruk med ekologisk inriktning, samt att man genom en långsiktig planering och med skötsel-åtgärder behåller och även skapar ett olikåldrigt träd- och buskskikt med grova solbelysta äldre träd, hamlade träd och riklig förekomst av död ved. Sumpskogar och ädellövskog skall i huvudsak tillåtas att utvecklas fritt, med undantag för viss påverkan från betesdjur samt röjningsåtgärder för att hålla borta invandrande gran, friställa befintliga grova

träd och skapa förutsättningar för framtida blivande jätteträd.

3. Beskrivning av området

Natur

Reservatet omfattar jordbruksmarken som omger Yxkullunds herrgård samt de grundvattenpåverkade slänter som sträcker sig ner mot Gässjön och sjön Furen. Bergrunden utgörs av gnejs med inslag av grönsten, vilket ger upphov till en rik växtlighet. Vid sjön Furen finns isälvsavlagringar. I övrigt utgörs jordarten av finkorniga moiga till sandiga sediment och sandig till moig morän.

Jordbruksmarken utgörs av en mosaik av åker och betade hagmarker. Åkermarken utgörs till största delen av totalröjda åkrar, men här finns även små stenbundna åkrar. Betesmarkerna är varierade med träd- och buskbärande hagmarker, öppna hagmarker och betade mader. De översilade slänterna ner mot Gässjön och sjön Furen är idag till största delen bevuxna med sumpskog. Djuren betar till stor del även i skogen.

I området finns ett rikt fågelliv. Mindre hackspett, bivråk och nötkråka är rödlistade arter som noterats i området. (Rödlistade arter är hotade arter som finns med på de rödlistor som upprättats över arter vars långsiktiga överlevnad inte är säkrad. Rödlistorna är fastställda av Naturvårdsverket, beslut 2000-05-10). Andra fågelarter som noterats i området är t.ex. tjäder, järpe, orre, spillkråka, härmsångare, stenknäck, rödvingetrast, sparvuggla, kattuggla och duvhök.

I hagmarkerna finns en rik tillgång på ädellövträd, framförallt ek men även andra ädla lövträd såsom lind, lönn, alm och fågelbär. En del av träden, framförallt de som växer i nära anslutning till bebyggelsen, har uppnått en hög ålder och utgör en viktig livsmiljö för vedlevande arter. Flera av

ekarna är ihåliga och mulmrika och hyser bl.a. hålträdslevande skalbaggar såsom läderbagge (*Osmoderma eremita*).

I en inventering som genomfördes sommaren 2000 (*Kryptogamer & skalbaggar i tre ekområden i Kronobergs län, Inventering och miljöövervakning, Naturcentrum AB, 2000*) påträffades 8 rödlistade lavar.

De ihåliga gamla ekarna innehåller ett stort antal rödlistade skalbaggsarter. Totalt har 9 arter hittats i samband med ovan nämnda inventering och i en tidigare inventering (*Fynd av rödlistade arter i områden med hålträd i Kronobergs län 1996 av Sven G. Nilsson*).

Läderbagge (*Osmoderma eremita*), ekmulmbagge (*Pentaphyllus testaceus*), och bålgetingkortvinge (*Velleius dilatatus*) visar på områdets höga värde för arter knutna till ihåliga lövträd. Dessutom finns de rödlistade svamparna saffransticka (*Hapalopilus croceus*) och oxtungssvamp (*Fistulina hepatica*) i området. Bland hotade lavar i området kan nämnas puderfläck (*Arthonia cinereoopruinosa*), liten sönderfallslav (*Bactrospora corticola*) och sydlig blekspik (*Sclerophora amabilis*). (se vidare bilaga 6, Förteckning över rödlistade arter och signalarter, i vilken samtliga hotade arter och signalarter funna i området redovisas)

I betesmarkerna finns hävdgynnade arter såsom kattfot, slättergubbe, svinrot, ängsvädd, grönvit nattviol, backtimjan, backnejlika, stor blåklocka och prästkrage. I de fuktiga moderna växer de hotade arterna rödlånke (*Lythrum portula*), sjötåtel (*Deshampsia setacea*) och klockgentiana (*Gentiana pneumonanthe*). Även lundväxter såsom blåsippa och tandrot är rikligt förekommande i området.

De grundvattenpåverkade slänterna är bevuxna med sumpskog som domineras av al och björk, men här finns även inslag av gran, tall, asp och ädla lövträd. På den blöta, fuktiga marken växer bl.a.

bäckbräsma, skärmstarr, gullpudra, skogssäv och hässlebrodd.

Större delen av reservatet har av Svenska regeringen föreslagits att ingå i Natura 2000 (Eu:s art- och habitatdirektiv). Här finns även läderbagge (*Osmoderma eremita*) som är en särskilt utpekad art i det europeiska nätverket Natura 2000.

Kultur

Yxkullsund som tidigare hette Tiaboda finns omnämnd redan år 1379. Tiaboda var säkerligen ett herresäte redan under medeltiden. Från början bestod egendomen av två hemman, men omkring år 1662 förvärvades hela Tiaboda av överste Lage Yxkull som sedermera blev baron Meijendorff von Yxkull. År 1666 gjorde han Tiaboda till säteri och döpte om gården till Yxkullsund. I minnesanteckningar från slutet av 1700-talet beskrivs Yxkullsund som ett herresäte som vid denna tidpunkt hade "4 à 5 hemman säteri under eget bruk och ett gott frälsegods till 10 à 12 mantal jämte mera än 20 jordtorpare. I en mycket stenbunden jordmån växte dock ymniga skördar av korn, blandsäd och höstråg m.m." (Slott och herresäten i Sverige, Småland, Öland, Gotland, 1971 och Kronobergs läns herrgårdar, P.G. Vejde, 1928-1929).

I Yxkullsund finns idag ett flertal fornlämningar och andra kulturspår som visar äldre tiders läge för bebyggelse och äldre markanvändning. Fossil åkermark med oregelbundna åkerparceller och röjningsrösen finns bevarade i den nuvarande betesmarken. Lägen för gårdstomter samt skålgropsförekomster har identifierats i fornlämningsinventeringen (RAÄ, *fornminnesinventering 1999*), liksom resterna efter en skjutbana och en iskällare. Dessutom finns den fornminnesmärkta Tegnérstenen. Stenen som är en flathäll har fått sitt namn av att Esaias Tegnér under sin tid som informator på Yxkullsund brukade sitta här och skriva.

Magnifika stenmurar visar den äldre indelningen av åker, äng och betesmark. Äldre hamlade lindar utgör resterna efter det tidigare så omfattande ängsbruket (se vidare historisk karta, bilaga b i skötselplanen).

Friluftsliv

Reservatet gränsar i norr till en välbesökt badstrand.

4. Tillgänglighet

Reservatet är tillgängligt via den allmänna väg som passerar igenom reservatet.

5. Känslighet för slitage och störningar

Med nuvarande besöksfrekvens är slitage och störningsfrekvens av ringa omfattning. Ett ökat antal besökare kan leda till ett visst slitage som kan vara negativt. Det är framför allt de gamla grova trädens stammar som kan behöva skyddas mot slitage från människor och betesdjur eftersom de är avgörande för flera rödlistade arters fortsatta existens i området. Besökare bör kanaliseras via utmärkta stigar för att minimera konflikter med driften på gården och med hänsyn till boende inom området.

Vinterbete kan vid ogynnsamma förhållanden medföra trampsador och bör därför endast bedrivas i sådan omfattning att det inte påverkar markvegetationen negativt.

6. Genomförda inventeringar

Kryptogamer & skalbaggar i tre ekområden i Kronobergs län, Inventering och miljöövervakning, Naturcentrum AB, 2000.

Fornminnesinventeringen 1999, Riksantikvarieämbetet.

Fynd av rödlistade arter i områden med hålträd i Kronobergs län, 1996 och 1997, Sven G. Nilsson (opublicerat material).

Kronobergs Natur, naturvårdsprogram för Kronobergs län, Länsstyrelsen, 1989.

Natur-Jönköpings län, naturvårdsprogram för Jönköpings län. Länsstyrelsen, 1995.

Historia för framtiden, kulturminnesvårdsprogram för Kronobergs län, 1981. Länsstyrelsen, Smålands Museum

Ängs- och hagmarker i Värnamo kommun. Del 1. Miljö i Jönköpings län 1993:3. Länsstyrelsen. Bengtsson, O., Bergengren, I. & Fasth, T. 1993.

Våtmarker i Värnamo kommun. Länsstyrelsens meddelande 1998:2. Franzén, L. 1998.

Våtmarker i Kronobergs län, Länsstyrelsen i Kronobergs län 1987.

Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering.

B DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARKEN

1. Skötselmål för att uppnå gynnsam bevarandestatus

Huvudmålet med reservatets skötsel är att bevara och förbättra livsbetingelserna för rödlistade arter (enligt rödlistor fastställda av Naturvårdsverket, beslut 2000-05-10) och arter karaktäristiska för gamla solbelysta lövträd, grov död ved, naturbetesmarker, ädellövskogsmiljöer, samt fuktiga sumpskogar.

Betesmarkerna skall hävdas på ett sådant sätt att markvegetationen är väl avbetad vid betessäsongens slut. Slåtter med efterbete kan med fördel ersätta betesdriften i områden som har ett historiskt förflutet som äng. Trädåldern och andelen död ved

skall tillåtas att öka inom samtliga skötselområden som är trädbevuxna.

2. Generella riktlinjer och åtgärder

Skötseln kan indelas i 6 huvudinriktningar.

1. Åkerbruk med ekologisk inriktning (skötselområde 19a-19i).
2. Bete på kultiverade betesmarker med syftet att bibehålla ett öppet landskap och skapa en varierad miljö med solitära träd och brynmiljöer med buskage, samt synliggöra kulturspår (Skötselområde 2, 16a-e och 9).
3. Naturskog med i huvudsak fri utveckling med undantag för viss påverkan från betesdjur och mindre gallringsåtgärder för att hålla efter gran (skötselområde 4, 6a-b, 15 och 17).
4. Bete och röjning i träd- och buskbärande betesmarker med inriktning på att bibehålla/skapa ett olikåldrigt trädskikt med rik förekomst av solbelysta gamla grova träd och död ved, samt en väl avbetad grässvål med rik hävdgynnad flora (skötselområde 1, 3, 7, 8, 10a-d, 12a-b och 13). I dessa områden kan betesdriften ersättas med slätter och efterbete under förutsättning att området har ett historiskt förflutet som ängsmark. Slåttern skall ske med skärande eller klippande redskap, t.ex. lie eller knivslätterbalk. För skötselområde 20, gårdstomten, är målet att bibehålla antalet solbelysta gamla grova ädellövträd.
5. Öppen naturbetesmark (mad) skall vara väl avbetad eller hävdas genom slätter och efterbete. Slätter med traktorburen knivslätterbalk eller väl slipat rotorslätteraggregat är tillåtet att använda. Madera skall vara fria från buskar och träd (skötselområde 5 och 11a-b).

Datum
2003-12-12

Ärendenummer
511-3873-01(g-län)
511-7933-02(f-län)

6. Betad skog på före detta inägomark, med en betespåverkan som skapar en luckig struktur i trädsiktet med öppna solbelysta ytor och solbelysta solitära träd. Större öppna ytor skall skapas på frisk mark (skötselområde 14).

Förutom ovan angivna huvudinriktningar gäller följande:

Genom en långsiktig planering skall antalet grova träd inom reservatet på sikt öka till förmån för vedlevande organismer t.ex. läderbaggen (*Osmoderma eremita*). Ersättningsträd skall sparas och friställas på lämpliga platser där det är möjligt. Detta är ett mål som inte behöver uppfyllas för varje enskilt skötselområde utan målet skall gälla för reservatet som helhet.

Eventuellt kan det bli nödvändigt att i framtiden påskynda åldrandet genom att skapa mulmträd i yngre trädgenerationer t.ex. genom mekaniska åtgärder såsom topphuggning eller brott av grövre grenar.

All död ved i form av lågor, torrakor och grövre grenar skall lämnas kvar på plats. Vindfälla eller döda grenar som påtagligt hindrar bete och påverkar grässvålen negativt eller hindrar framkomlighet på anlagd stig eller ligger inom gårdstomten får dock flyttas till annan lämplig plats inom reservatet.

Gamla träd skall frihuggas så att kronorna blir fria från konkurrerande vegetation. När det gäller större träd skall trädet huggas fritt ca 5 meter från kronans markprojektion och utåt. Detta är ett minimimått. Mot söder kan det bli aktuellt att frihugga ytterligare för att stammen skall bli solbelyst. Plantor av ek och andra lövträd skall sparas i den omfattning som behövs för att på sikt trygga föryngringen. Med anledning av betestrycket kan det i framtiden bli nödvändigt att hägna ifrån mindre områden för att få upp ersättningsplantor.

I samband med gallringsåtgärder bör mängden död ved ökas genom att högstubbar lämnas kvar på lämpliga

platser. Även en del grövre virke skall lämnas som lågor på lämpliga platser, där de inte påverkar markvegetationen eller kulturvärden negativt.

Huvuddelen av ris- och avverkningsrester i samband med gallringsåtgärder tas bort omedelbart efter avverkning. Riset får ej ligga kvar över sommarsäsongen för att undvika reproduktionsfällor för insekter som lever på klenved. En del av röjningsavfallet kan lämnas kvar i mindre högar på soliga platser till förmån för svaga populationer av hotade arter som lever på klenare lövträdsgrenar och grov död ved. Rishögarna skall läggas på platser där de inte påverkar grässvålens hävdgynnade arter negativt.

Avverkning och gallring bör utföras under perioden 15 juli till 14 april för att inte störa häckande fågel.

Buskage med taggiga, torniga buskar t.ex. hagtorn och apel skall tillåtas att finnas, till förmån för fåglar och fältvilt under förutsättning att det inte påverkar andra natur- eller kulturvärden negativt.

Avverkning skall ske på ett sådant sätt att inga körskador i marken uppstår och inga skador tillfogas fornlämningar som är skyddade enligt kulturminneslagen (KML).

Invandrande gran som påverkar övriga trädslag negativt skall tas bort.

Hävdade gräsmarker såsom, betade hagmarker och mader, samt gräsbärande ytor i den betade lövskogen (skötselområde 14) skall vara så väl hävdade vid vegetationsperiodens slut att ingen förna ansamlas från år till år. Betestrycket skall anpassas på ett sådant sätt att större trampskador på marken undviks.

Fornlämningar och andra kulturspår skall synliggöras genom betesdrift och röjning på ett varsamt sätt

utan att naturvärden i området riskerar att förstöras.

Befintliga alléer skall bibehållas och förnygras efter behov.

Skador på stenvmurar som uppstår i framtiden skall lagas. Även gamla skador på stenvmurar skall lagas, om det föreligger risk att skadan förvärras.

3. Detaljbeskrivning av skötselområden samt föreskrifter för skötseln av dessa

Hela området är indelat i 20 skötselområden, som redovisas och betecknas i denna beskrivning och på kartan (bilaga a). I reservatet ingår dessutom 1,8 ha väg som inte ingår i något skötselområde.

Skötselområde 1. Träd- och buskbärande betesmark (4,2 ha)

Beskrivning: En mosaik av före detta inägomark med åker och äng, samt ett litet parti väster om husen med före detta utmark. Södra delen är tämligen igenväxt och trädskiktet domineras av smalkronig ek med inslag av björk, gran, rönn och apel. I området finns partier med fossil åkermark med talrika odlingsrösen. En hårt trängd hävdgynnad flora finns bevarad i solöppna lägen med bl.a. svinrot, gökärt, gullris, stenmåra och gråfibbla. Inom området finns en telemast.

Kvalitetsmål: En träd- och buskbärande hagmark som domineras av ek med inslag av bärande träd och buskar. Krontäckningen får ej överstiga 60 %. Det skall finnas öppna solbelysta partier med en hävdgynnad markvegetation. Andelen död ved och äldre grova fristående träd skall på sikt öka till förmån för vedlevande organismer. Den äldre åkerstrukturen skall bevaras.

Skötselområde: Grässvålen skall vara väl avbetad vid betessäsongens slut. Ek samt bärande träd och buskar

skall gynnas och ställas i grupper. Mellan trädgrupperna skall större öppna ytor skapas. Ung lämplig ek som på sikt kan utvecklas till solitära träd med vida kronor skall friställas. Äldre åker- ytor skall bevaras genom att de hålls fria från yngre träd och buskar.

Skötselåtgärder: Öppna upp gläntor i trädskiktet i två omgångar med cirka 5 års intervall. Friställ lämpliga unga ekar som på sikt kan utvecklas till solitära träd. Allt eftersom träden växer och krontäcket sluter sig skall gläntorna vidgas och utrymme skapas runt friställda träd.

Skötselområde 2. Kultiverad betesmark(1,8 ha)

Beskrivning: En betesmark som utgörs av en mosaik av före detta åkermark och ängsmark. Mindre ogödslade partier med hävdgynnad flora bl.a. blåsuga och ärenpris finns i steniga partier. Träd- och buskskiktet är varierat med ek, björk, lind, alm, lönn, rönn, fågelbär, nypon och hassel. I området finns fossil åkermark och resterna efter en jordkällare.

Kvalitetsmål: En väl avbetad betesmark med ett varierat träd- och buskskikt i stembundna partier. Några solitärer av ek, alm och lind skall tillåtas att utvecklas till framtida jätteträd. Den äldre åkerstrukturen skall bevaras.

Skötselområde: Fristående solitärer av ek, alm, lind samt ett i övrigt varierat träd- och buskskikt med rik förekomst av bärande träd och buskar. En väl avbetad grässvål vid betessäsongens slut. Äldre åker- ytor skall bevaras genom att de hålls fria från yngre träd och buskar.

Skötselåtgärder: Årligt bete. Frihuggning av framtida solitärer. Rövning av sly i anslutning till den raserade jordkällaren.

**Skötselområde 3. Träd- och buskbärande betesmark
(7,6 ha)**

Beskrivning: En östsluttning ner mot Gässjön som utgörs av en mosaik av före detta ängsmark och åkermark. I norra delen av området finns fossil åkermark med minst 8 oregelbundna parceller och cirka 150 odlingsrösen. I norr avgränsas området av en vällagd stenmur.

Träd- och buskskiktet är mycket varierat med framförallt ek, lind (några hamlade) och hassel, men även enstaka lönn, asp, tall, bok, gran, björk och nypon. I området finns en del död ved i form av äldre grova grenar som ramlat ner på marken. I före detta ängspartier finns en rik hävdgynnad flora med bl.a. slättergubbe, grönvit nattviol, svinrot, ängsvädd och hirsstarr.

Kvalitetsmål: En betesmark som hyser hävdgynnade arter såsom slättergubbe, nattviol, svinrot m.fl. Träd- och buskskiktet skall vara variationsrikt och hysa ett stort antal arter, med en dominans av ädla lövträd och bärande träd och buskar. I området skall det finnas solitära ekar och hamlade lindar i olika åldersklasser. Krontäckningen får ej överstiga 50 %. Andelen död ved och äldre grova fristående träd skall på sikt öka till förmån för vedlevande organismer. Den äldre åkerstrukturen skall bevaras.

Skötselmål: Grässvålen skall vara väl avbetad vid betessäsongens slut. Variationsrikedomen med avseende på antalet arter i träd- och buskskiktet skall bibehållas. I området skall det finnas grova solitära träd, framförallt ek och grupper med äldre lind. Lämpliga träd i yngre åldersklasser skall redan nu friställas så att de i framtiden kan utvecklas till jätteträd. Yngre lämpliga lindar skall nyhamlas för att föra hamlingstraditionen vidare. Äldre åkerytor skall bevaras genom att de hålls fria från yngre träd och buskar.

Skötselåtgärder: Området skall betas årligen. Gallringsåtgärder skall ske för att friställa träd i

olika åldersklasser. Äldre åkerytor skall hållas fria från igenväxningsvegetation. Unga lindar av lämplig storlek och med lämplig placering skall nyhamlas för att därefter underhållshamlas med 5-7-års intervall. Den lilla f.d. åkerytan i områdets nordöstra hörn får plöjas upp som viltåker.

Skötselområde 4. Alsumpskog(0,9 ha)

Beskrivning: En källa som ger upphov till en fin alsumpskog med rik flora i form av bäckbräsma, skärmstarr och gullpudra.

Kvalitetsmål: En alsumpskog med hög trädålder och stor mängd död ved. Källan skall bibehållas öppen och kunna nyttjas som dricksvatten till djuren.

Skötselområde: Fri utveckling med undantag för en viss påverkan från betande djur och röjning av sly för att undvika problem med fästingburna sjukdomar hos djuren(piroplosmos,sommarsjuka). Dricksvattnets kvalité skall upprätthållas.

Skötselåtgärder: Ta bort igenväxningvegetation i anslutning till källan. Rensa källan från slam och nedfallen vegetation. Bete får ske.

Skötselområde 5. Öppen betesmark (mad)(1,0 ha)

Beskrivning: En mad i sydvästra kanten av Gässsjön. Markvegetationen domineras av starrarter och andra fuktälskande arter såsom kärresilja, rosenpilört, brunven, kråklöver, vattenmynta, strandklo m.m.

Kvalitetsmål: En öppen mad, fri från träd och buskar och med en hävdgynnad markvegetation.

Skötselområde: Grässvålen skall vara väl avbetad eller slagen vid vegetationsperiodens slut. Maden skall hållas fri från träd och buskar.

Skötselåtgärder: Årligt bete eller slåtter. Samtliga träd och buskar skall avverkas. Om behov uppstår kan betesrator, höga tuvor och stubbar avlägsnas med

hjälp av en kraftig betesputsare eller stubbfräs. Det lösa materialet som uppstår vid betesputsningen och vid fräsningen skall om möjligt samlas ihop och avlägsnas från området.

Skötselområde 6 a-b. Lövsumpskog(14,2 ha)

Beskrivning: Två områden med översilad lövsumpskog med källsprång som sluttar ner mot Gässjön. Området har tidigare varit betydligt mer öppet och redovisas som ängs- och åkermark på den historiska kartan från år 1873, bilaga b. Därefter har en stor del av området dikats och delats in i smala parceller.

Trädskiktet domineras av al och björk med inslag av asp, gran, tall, rönn och sälg. I kanten mot friskare partier växer även ek, lind och hassel. Området har dikats, men de äldre dikena i väst-östlig riktning är på väg att växa igen. Högörtvegetation med hallon, videört, ormbunkar, tuvtåtel och skogssäv dominerar fältskiktet. Mot sjökanten tar starrarter och bladvass över. I sumpskogen finns en del död ved i form av högstubbar och lågor.

Kvalitetsmål: En lövdominerad sumpskog där trädåldern på sikt ökar liksom mängden död ved till fördel för fuktighetsberoende arter, vedlevande organismer och ett rikt fågelliv. Friställda solbelysta äldre ekar och lindar skall finnas på frisk mark i kantzoner mot öppen mark. Möjlighet skall finnas att på sikt omvandla delar av området till öppen mad under förutsättning att dessa delar ligger i anslutning till andra öppna områden.

Skötsel mål: Fri utveckling med viss påverkan från betesdjur. Äldre grova ekar och lindar i kantzoner skall hållas fria från konkurrerande vegetation.

Skötselåtgärder: I huvudsak inga skogliga åtgärder med undantag för att gran vid behov får röjas bort, samt återkommande rójningar för att friställa ek och lind i kantzoner mot öppen mark. Bete får ske.

Skötselområde 7. Träd- och buskbärande betesmark (4,0 ha)

Beskrivning: Området utgörs av två mindre kullar med mellanliggande fuktparti. Dessutom ingår en fuktig sluttning ner mot sjön som avverkats för att skapa en siktgata från huset mot sjön. På kullarna finns en fin hävdgynnad flora med rik förekomst av svinrot, slättergubbe, ängsvädd och gökärt. Grova äldre lövträd, ek och lind finns i trädskiktet. Buskskiktet domineras av hassel. I norr mot åkerkanten finns en vällagd stensatt terrassmur.

Kvalitetsmål: Målet är en träd- och buskbärande betesmark med en rik hävdgynnad flora och fristående äldre ek och lind samt ett buskskikt med hassel och andra bärande buskar. Krontäckningen får ej överstiga 50%. Trädåldern och andelen död ved skall på sikt öka. Stenmuren skall bevaras och synliggöras i landskapet.

Skötselmål: Grässvålen skall vara väl avbetad vid betessäsongens slut. Träd och buskskiktet skall domineras av ek, lind och hassel. De äldre lövträden skall vara friställda. Friställda träd skall finnas även i yngre trädgenerationer. Dessa träd skall på sikt utvecklas till blivande hålträd. Öppna solbelysta ytor med hävdgynnad vegetation skall finnas i området. Stenmuren skall hållas fri från igenväxningsvegetation.

Skötselåtgärder: Årligt bete. De äldre ekarna och lindarna skall frihuggas från konkurrerande vegetation. På kullarna skall samtliga granar och en fjärdedel av de unga ekarna tas bort. En del yngre ek friställs för att på sikt utvecklas till framtida hålträd. Spara ek och lind med välutvecklade kronor. Gallring bland träden får därefter ske vid behov allteftersom trädkronorna breder ut sig. Träd som kan påverka stenmuren negativt skall tas bort. I fuktigare partier kan någon al, björk och gran sparas. Återkommande röjningar efter behov, för att bibehålla en siktgata ner mot sjön.

Skötselområde 8. Träd- och buskbärande betesmark (1,7 ha)

Beskrivning: En betad hagmark som domineras av björk med enstaka inslag av ek, al och asp. I området finns resterna efter en hävdgynnad flora i form av svinrot, gökärt, samt stor och liten blåklocka.

Kvalitetsmål: En trädbärande hagmark med en väl utvecklad grässvål med hävdgynnade arter. I trädskiktet skall det finnas några friställda ekar som på sikt kan utvecklas till blivande hålträd, samt gruppställd björk och några aspar med bohål till förmån för fågellivet. Trädåldern och andelen död ved skall på sikt öka. Krontäckningen får ej överstiga 50 %.

Skötselmål: Marken skall vara väl avbetad vid betessäsongens slut. Ett antal ekar skall ges möjlighet att utveckla sina kronor fritt. Övriga träd skall stå i grupper, så att större solbelysta ytor uppstår.

Skötselåtgärder: Hugg luckor i trädskiktet så att större partier av marken blir solbelyst. Lämpliga ekar med väl utvecklad krona friställs. Årligt bete.

Skötselområde 9. Kultiverad betesmark (2,0 ha)

Beskrivning: Fuktig betesmark på före detta åker. Det är länge sedan marken plöjdes. Betesmarken omges av diken. Vegetationen domineras av tuvtåtel och veketåg.

Kvalitetsmål: Målet är en öppen välhävdad betesmark eller åkermark, omgiven av öppna diken.

Skötselmål: Betesmarken skall vara väl avbetad vid betessäsongens slut. De öppna dikena skall bibehållas och hållas fria från igenväxningsvegetation i form av lövsly.

Skötselåtgärder: Årligt bete samt återkommande slyröjningar efter behov. Om behov föreligger får marken odlas upp på nytt.

Skötselområde 10a-d. Träd- och buskbärande betesmark (8,2 ha)

Beskrivning: Naturvårderna i dessa trädbärande kullar är framförallt kopplade till de äldsta träden. De flesta kullarna har tidigare varit ängsmark.

I den gårdsnära betesmarken, skötselområde 10a, finns några av de allra äldsta ekarna som förekommer inom reservatet. De gamla träden har idag konkurrens av betydligt yngre ekar och ett antal bokar. I området växer rikligt med blåsippor. I området finns två fornlämningar. Högst upp på kullen ligger en iskällare, som är väl bevarad och som använts som förvaringsutrymme. I området finns även en flathäll som kallas Tegnér's sten beroende på att Esaias Tegnér under sin informatortid på Yxkullund brukade sitta här och skriva.

Skötselområde 10b utgörs av en ädellövskogmark med ek och lind samt björk i östra kanten. I nordöstra kanten finns två anlagda dammar. I området finns en fornlämning i form av minst 17 skålgropar i ett stenblock.

Skötselområde 10c domineras också av ek och lind med inslag av björk, asp och al. I buskskiktet finns hassel och nypon.

Skötselområde 10d utgörs av en liten kulle omgiven av fuktig mark och väg. I trädskiktet finns ek, apel, björk, rönn, al och sälg.

Kvalitetsmål: Fyra områden med träd- och buskbärande betesmark, med en dominans av äldre solbelysta lövträd, framförallt ek och lind. Friställda träd och träd i olika åldergenerationer skall finnas inom området liksom ett buskskikt med bärande och blommande arter, såsom apel, rönn, hassel, nypon m.fl. Trädåldern och andelen död ved skall på sikt

Öka. Fornlämningarna skall bevaras och synliggöras i landskapet.

Skötsel mål: De gamla träden skall tillåtas att växa fritt utan konkurrens från omgivande vegetation. Ersättningsträd i yngre generationer skall ges möjlighet att utveckla vida kronor. Marken skall vara väl avbetad vid betessäsongens slut. Betesdriften skall ske på ett sådant sätt att inte markvegetationen utarmas.

Skötselåtgärder: Årligt bete. Vinterbete är tillåtet i skötselområde 10a i sådan omfattning att större trampskador undviks och blåsippan inte minskar i mängd. Trädskiktet skall gallras så att äldre ädellövträd och blivande ersättningsträd i olika åldersklasser blir fria från omgivande vegetation. Några unga lindar som står fritt skall nyhamlas.

**Skötselområde 11 a-b. Öppen naturbetesmark (mad)
(2,2 ha)**

Beskrivning: I anslutning till Sundsbäcken och i utloppet till sjön Furen finns en översilad mad som betas. Maden delas i två områden av vägen. Den norra delen har ett förflutet som slåttermad medan den södra delen har varit uppodlad. Markvegetationen domineras av starr- och tågarter. I blöta delar växer bl.a. trådtåg, hirsstarr, kråklöver, kärnsilja, spikblad och knappsäv, i torrare delar ängsruta. De hotade arterna rödlånke (*Lythrum portula NT*) och sjötåtel (*Deschampsia setacea NT*) har noterats i området. Uppslag av pors, al, björk och sälj har vandrat in i områdets kanter.

Kvalitetsmål: Öppen mad med hävdgynnad vegetation. Äldre al och asp skall tillåtas stå kvar i den östra kanten av område 11a.

Skötsel mål: Maden skall hållas fri från buskar och träd. Marken skall vara väl avbetad eller slagen vid vegetationsperiodens slut.

Skötselåtgärder: Årligt bete eller slåtter. Igenväxningsvegetation i form av pors, al, sälg och björk skall röjas bort. Äldre al och asp i östra kanten av den norra maden i anslutning till brukningsvägen skall stå kvar. Vid behov kan betesrator och höga tuvor avlägsnas med en betesputsare.

Skötselområde 12a-b. Träd- och buskbärande betesmark (4,6 ha)

Beskrivning: En träd- och buskbärande betesmark som sträcker sig ner mot sjön Furen, samt en ekbevuxen åkerholme. I kantzonen mot sjön finns blöta partier som översvämmas. Här växer de hotade arterna klockgentiana (*Gentiana pneumonanthe* VU) och sjötåtel (*Deschampsia setacea* NT). Träd- och buskskiktet är variationsrikt med en dominans av ek och tall men här finns även bok, björk, al, apel och krusbär. En del ekar är mycket grova med vida kronor. Längst i norr finns en badstrand. I området finns två fornlämningar, en rest sten och en stenmur som byggdes i samband med att en skjutbana anlades. Skjutbanan lades ner år 1908.

Kvalitetsmål: En träd- och buskbärande betesmark med en hävdgynnad markvegetation. Området skall utgöras av en mosaik av öppna solbelysta ytor med hävdgynnad markvegetation och ytor bevuxna med solitära ekar och grupper av andra träd och buskar såsom tall, björk, bok, al och apel. Krontäckningen skall ej överstiga 50 %. Andelen död ved och äldre grova fristående träd skall på sikt öka till förmån för vedlevande organismer.

Skötselmål: En väl avbetad grässvål med hävdgynnad vegetation. Trädskiktet skall domineras av solitära ekar. Övriga träd och buskar skall ställas i grupper med solbelysta öppna ytor emellan. En mindre talldunge i nordost skall bevaras.

Skötselåtgärder: Årligt bete. Äldre ekar och ek i yngre generationer skall friställas så att kronorna får möjlighet att utvecklas fritt och stammarna blir

solbelysta. Lämpliga ekar skall friställas i strandzonen. Tall, björk och bok som konkurrerar med ek skall tas bort. På åkerholmen skall den mellersta av de tre ekarna samt björken tas bort. Eftersom holmen inte kan betas varje år är återkommande slyröjning nödvändig.

Skötselområde 13. Träd- och buskbärande betesmark (11,6 ha)

Beskrivning: Inom området finns partier som tidigare brukats som åker och idag helt saknar träd- och buskskikt, samt träd- och buskbärande ytor som tidigare varit äng. Träd- och buskskiktet domineras av ek och hassel, men här finns även apel, al, rönn, asp, björk, tall och enstaka gamla hamlade lindar. Marken är välhävdad och fläckvis finns en rik hävdgynnad vegetation i form av kattfot, backtimjan, backnejlika, slättergubbe, stor blåklocka, svinrot och prästkrage.

Området betas även vintertid och tillskottsutfodring sker under denna period. Tilläggsutfodring ger en ökad näringsbelastning som gynnar förekomsten av kvävegynnade arter, medan det hårda betetrycket gynnar växter såsom kattfot och backtimjan.

Mot nordost avgränsas betesmarken av en mycket fin stenmur. I norra delen av området finns rikligt med odlingsrösen. I den öppna slänten syns tydliga terrasskanter efter den äldre åkerstrukturen.

Kvalitetsmål: Målet är en betesmark med förekomst av en rik hävdgynnad flora och med ett trädskikt som domineras av fristående ek, som på sikt kan utvecklas till gamla hålträd. Ersättningsträd i olika åldersgenerationer skall finnas i området. Även hamlade lindar och bärande träd- och buskar samt gammal asp med bohål skall finnas representerade i området. Trädåldern och andelen död ved skall på sikt öka till fördel för vedlevande organismer.

Skötsel mål: Grässvålen skall vara väl avbetad efter avslutad betessäsong. Betesdriften skall ske på ett sådant sätt att inte markvegetationen utarmas på arter. De äldre lövträden skall vara friställda. Friställda träd skall finnas även i yngre trädgenerationer, så att dessa träd på sikt kan utvecklas till blivande hålträd. Gamla aspar skall sparas till förmån för fågellivet. Stenmuren skall hållas fri från igenväxningsvegetation. Gamla träd som växer i anslutning till muren skall tillåtas stå kvar.

Skötselåtgärder: Årligt bete med nötkreatur. Vinterbete är tillåtet i sådan omfattning att inte större trampskador uppstår. Tillskottsutfodring får ske på särskilt utvalda platser som utgörs av före detta åkermark och i sådan utsträckning att det inte påverkar hävdgynnade arter såsom kattfot, backtimjan m.fl. arter negativt. Äldre grova träd skall frihuggas så att stammarna blir solbelysta och kronorna fria från omgivande konkurrens. Även ersättningsträd i yngre åldersgenerationer skall frihuggas. Stenmuren skall hållas fri från igenväxningsvegetation. Yngre träd som kommit upp i anslutning till muren skall avlägsnas.

Skötselområde 14. Ädellövskog med inslag av triviallövskog (9,1 ha)

Beskrivning: Ett lövskogsparti vid sjön Furens södra kant. Området som sluttar ner mot sjön har tidigare nyttjats som ängs- och betesmark men har därefter beskogsats. Marken är stenig och i vissa delar förekommer stora block. Skogen utgörs omväxlande av sumpskog med al och björk samt i högre belägna partier av ädellövskog som domineras av ek. De mellersta delarna norr om kraftledningen utgörs av ung slyskog med björk. Vid sjökanten finns två riktigt gamla ekar med mulm. På dessa växer sotlav och gullpudrad spiklav. I västra delen finns en källa med omgivande alskog. Runt källan växer rikligt med gullpudra.

Kvalitetsmål: Målet är en mosaik av betad sumpskog och betespåverkad luckig ädellövskog till förmån för arter knutna till fuktiga miljöer, död ved och äldre träd. Tillgången på död ved skall öka med tiden. I området skall det även finnas större solbelysta öppna gläntor med fristående äldre lövträd.

Skötselområde: Hela området skall betas av nötkreatur. Partierna med sumpskog lämnas utan skoglig åtgärd. På frisk mark skall större gläntor med fristående ädla lövträd framförallt ek skapas.

Skötselåtgärder: Årligt bete i hela området. Vinterbete få ske i sådan omfattning att det inte påverkar markvegetationen negativt genom större trampskador. Äldre grov ek och ädla lövträd i yngre generationer som har förutsättningar att utvecklas till blivande jätteträd och hålträd skall friställas så att kronorna kan utvecklas fritt. I den unga björkskogen skall gallring ske i två omgångar med cirka fem års mellanrum så att björkarna blir gruppställda med öppna gläntor emellan. De öppna ytorna skall skapas runt eventuella ädellövträd som finns insprängda i beståndet. Ytterligare gallring för att skapa gläntor skall därefter ske vid behov.

Skötselområde 15. Ädellövskog och triviallövskog (lövsumpskog) (10,8 ha)

Beskrivning: Området utgörs av en mosaik av fuktig sumpskog med dominans av al och björk, samt ung ädellövskog på frisk mark som domineras av ek med inslag av bok, lind, asp, björk, al och ung gran. Markvegetationen i blöta partier utgörs av fuktälskande arter såsom ormbunkar, tuvtåtel, bäckbräsma, kråklöver m.m. På frisk mark domineras markvegetationen av ris och örter såsom blåbär, skogsviol m.m.

Kvalitetsmål: Målet i området är en naturskog med en mosaik av lövsumpskog och ädellövskog till förmån för arter som är knutna till död ved, äldre träd och fuktiga livsmiljöer.

Skötsel mål: I huvudsak fri utveckling med undantag för betesdrift och borttagande av konkurrerande gran, samt punktvis friställning av äldre grova träd. En ökad mängd död ved och stigande trädålder ger på sikt området högre naturvärden.

Skötselåtgärder: Inga skogsbruksåtgärder skall ske i området annat än att vid behov gallra bort konkurrerande gran och hålla öppet runt enstaka äldre friställda träd.

Skötselområde 16a-e. Kultiverad betesmark (8,4 ha)

Beskrivning: Fem delområden med kultiverad betesmark som till stor del avgränsas av magnifika vällagda stenmurar. Marken är i vissa delar mycket stenbunden och hävdgynnade arter har börjat att vandra in, liksom träd och buskar såsom en, apel, hagtorn, tall, gran, ek och bok. I skötselområde 16a finns en källa som omges av en dunge med al. I östra kanten av skötselområde 16b finns flera äldre solbelysta hålträd.

Kvalitetsmål: Målet är att bibehålla öppna väl avbetade betesmarker, samt nuvarande andel med gamla grova solbelysta ädellövträd. Buskage med taggiga, torniga och blommande arter skall finnas till förmån för insekter, fåglar och fältvilt, på platser där de inte påverkar natur- och kulturvärden negativt.

Skötsel mål: Grässvålen skall vara väl avbetad vid betessäsongens slut. Äldre grova ädellövträd och ersättningsträd skall frihuggas. Stenfria delar av skötselområde 16d och 16e kan om behov finns plöjas upp.

Skötselåtgärder: Årligt bete. Unga lövträd, gran och buskar som orsakar skada på stenmurarna skall tas bort på båda sidor av murarna. Källan i skötselområde 16a skall hållas öppen och fri från igenväxningsvegetation. Källan får rensas från slam och nedfallen vegetation. Flertalet av de granar som växer i sydvästra kanten av skötselområde 16b skall

tas bort. I skötselområde 16e skall ek och lind med välutvecklade kronor friställas.

**Skötselområde 17. Våtmark (igenväxningsmark)
(5,0 ha)**

Beskrivning: En före detta mossodling som endast betats sporadiskt under senare år. Befintliga diken har i hög grad slutat att fungera. Området befinner sig i en igenväxningsfas där al, björk och sälg vandrar in från kanterna.

Kvalitetsmål: Ett område under succession där slutmålet är en naturlig lövsumpskog. Möjlighet skall finnas att i framtiden öppna upp del eller delar av området till hävdad mad under förutsättningen att maden hävdas kontinuerligt.

Skötselområde: Området skall få utvecklas fritt för att så småningom övergå till lövsumpskog. Eventuellt kan vissa delar öppnas upp och hävdas genom bete eller slätter med efterbete.

Skötselåtgärder: Inga. Bete med nötkreatur är tillåtet.

Skötselområde 18. Parkeringsplats och informationsplats (0,3 ha)

Beskrivning: Ett mindre område mellan väg och åker som idag utnyttjas som upplagsplats.

Kvalitets- och skötselområde: Ett område som skall nyttjas för parkering och information.

Skötselåtgärder: Underhåll av anordningar för friluftslivet. Området skall ej ingå i intilliggande betesområde utan vegetationen bör slås av minst en gång om året.

Skötselområde 19a-i. Åkermark (17,6 ha)

Beskrivning: Till största delen utgörs åkermarken av totalröjda stora åkerytor men här finns även fuktiga

mossodlingar och små åkrar som ej har plöjts upp på länge.

Kvalitetsmål: Målet är att bibehålla den befintliga arealen åkermark, vilket tillsammans med omgivande marker ger ett landskap som är variationsrikt och rikt på övergångszoner mellan öppna och mer slutna marker t.ex. i form av solbelysta brynmiljöer.

Skötselmål: De åkrar som brukas idag skall brukas med ekologisk inriktning. Andelen åker och nuvarande åkerstrukturer skall bibehållas, eftersom åkerarealen är av stor betydelse för biologisk mångfald, kulturvärden och ett levande jordbruk. Kemiska bekämpningsmedel, konstgödsel och kalk skall inte användas. Små åkrar såsom skötselområde 19e, 19h, 19g och 19i behöver ej plöjas upp utan kan alternativt skötas genom årlig slätter eller bete.

Skötselåtgärder: Fortsatt åkerbruk med ekologiska brukningsmetoder.

Skötselområde 20. Gårdstomt (5,0 ha)

Beskrivning: I nära anslutning till husen finns ett stort antal mycket gamla grova ädellövträd framförallt ek, som utgör viktiga livsmiljöer för vedlevande organismer. Vägarna inom gårdstomten kantas av alléer med gamla grova träd. Dessa träd utgör tillsammans ett kärnområde när det gäller att bevara hotade arter i landskapet. Förutom själva tomten ingår även betesmark och mindre åkrar.

Kvalitetsmål: Inom skötselområdet skall det finnas solbelysta gamla grova lövträd framförallt ek. Genom en långsiktig planering skall antalet friställda grova träd bibehållas på lång sikt till förmån för vedlevande organismer t.ex. läderbaggen (*Osmoderma eremita*).

Skötselmål: Målet är att hålla de gamla träden vid liv så länge som möjligt samtidigt som lämpliga ersättningsträd sparas och friställs. Trädens

stammar skall hållas fria från omgivande vegetation eller föremål så att de blir solbelysta.

Skötselåtgärder: Döda träd och döda grenar som utgör fara skall vid behov tas bort. Den döda veden skall läggas så intakt som möjligt på lämplig solbelyst plats i något av de angränsande skötselområdena. Konkurrerande vegetation skall vid behov röjas bort. Den hamlade asken skall omhamlas och därefter hamlas kontinuerligt med 5-7 års mellanrum.

C ANORDNINGAR FÖR FRILUFTSLIVET

En mindre parkeringsplats och informationsplats planeras att anläggas i skötselområde 18. I anslutning till detta område och i den norra delen vid sjön Furen är det lämpligt att anlägga stigar för allmänheten. Stigarna skall anordnas på ett sådant sätt att konflikter med pågående jordbruksdrift och boende i området minimeras. Länsstyrelsen bedömer att det inte finns behov av några ytterligare anordningar för allmänheten. Om det visar sig att behov av t.ex. torrklosett och soptunnor uppstår kan detta anläggas på lämplig plats.

D UTMÄRKNING OCH INFORMATION

Reservatsgränsen skall märkas ut enligt Svensk standard (SIS 03 15 22) vilket innebär att gränsmärken målas på träd och på stolpar som slås ned i marken. Gränsmärkena skall placeras så att man kan se från ett märke till nästa. Vid gränsmarkering i skogsmark skall i gränslinjen, med 0,5 m på vardera sidan reservatsgränsen, röjas en tydlig gata. Denna gata får vid behov underhållas av reservatsförvaltaren. De träd som avverkas i gränsgatan tillfaller markägaren som också själv får ta vara på dem eller låta dem ligga kvar. Reservatsgräns som sammanfaller med fastighetsgräns skall underhållas på sedvanligt vis.

Information om reservatet bör placeras vid parkeringsplatsen och i anslutning till den utmärkta stigen i norra delen vid sjön Furen.

E DOKUMENTATION AV GENOMFÖRDA SKÖTSELÅTGÄRDER

Utförda åtgärder skall varje år dokumenteras genom att ange:

- skötselområde,
- utförd åtgärd,
- åtgärdens syfte,
- tidsåtgång och utförare,
- år och månad för åtgärdens utförande.
- materialkostnader för anläggningar för allmänheten

Effekten av åtgärden skall dessutom följas upp med regelbunden notering och fotografering.

F UPPFÖLJNING AV SKÖTSELMÅL, KVALITETSMÅL OCH BEVARANDESTATUS

Uppföljning av skötselområde, kvalitetsmål och bevarandestatus bör ske genom en mer noggrann dokumentation av de enskilda skötselområdenas utveckling.

Lämpliga uppföljningsmetoder är:

- fotodokumentation från fasta fotopunkter i samtliga skötselområden, även de som lämnas åt fri utveckling, för att följa förändringar.
- inventering av trädskiktet med avseende på trädslagsfördelning och åldersstruktur.
- mätning av mängden och andelen död ved.
- återkommande inventeringar av rödlistade arter inom utlagd miljöövervakningsyta enligt den metod som redovisas i genomförd inventering (Kryptogamer & skalbaggar i tre ekområden i Kronobergs län, Inventering och miljöövervakning, Naturcentrum AB, 2000).

- följa förändringar av växtsamhällen i den hävdade betesmarken och slåttermarken i fasta provytor med art/area analys och följa populationsutveckling genom frekvensmätning.
- återkommande kontroll av tillgång på unga ädellövplantor framförallt ek, samt förekomst av eventuella betesskador på gamla och unga ädellövträd.
- uppföljning av hur föreslagna skötselåtgärder påverkar fornlämningar och övriga kulturspår i området.
- uppföljning av hur vinterbete och tillskottsutfodring påverkar markvegetationen.

Uppföljningen skall sedan ligga till grund för eventuella förändringar av skötselmetoder och revidering av skötselplanen.

G INVENTERINGAR

För att dokumentera utgångsläget och möjliggöra uppföljning av bevarandestatus, kvalitetsmål och skötsel mål bör en inventering av trädskiktet med avseende på trädslagsfördelning och åldersstruktur genomföras. Dessutom finns behov av att dokumentera förekomsten av död ved i olika former.

Kvalitativ uppföljning av vegetationen i form av fasta provytor och/eller linjer bör läggas ut i de områden som uppmärksammas i ängs- och hagmarksinventeringen och i ytterligare några områden förslagsvis i skötselområde 3 och 7 för att möjliggöra uppföljning av hävdens påverkan på enskilda arter och vegetationstyper.

H SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Skötselåtgärder i form av gallring skall prioriteras i skötselområde 1, 3 7 och 10a. Bete skall i första

hand ske i skötselområde 1, 2, 3, 7, 8, 9, 10a-d, 11a-b, 12a, 13, 14 och 16 a-e.

Under förutsättning att tillgången till betande djur är tillräcklig och skötselmålen för ovan uppräknade områden uppfylls, med avseende på betestrycket, kan även övriga områden betas.

I REVIDERING AV SKÖTSELPLAN

En översyn av skötselplanen bör göras inom 10 år för att bedöma behovet av en revidering av planen. Revideringen berör i första hand riktlinjer och åtgärder.

J ANSVAR FÖR SKÖTSEL, DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING AV SKÖTSELMÅL, KVALITETSMÅL OCH BEVARANDESTATUS

Länsstyrelserna har det övergripande ansvaret för förvaltningen av naturreservat i länet. Länsstyrelserna har i reservatsbeslutet i enlighet med 21 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken utsett Skogsvårdsstyrelsen Jönköping-Kronoberg till förvaltare av reservatet. Förvaltaren har därmed ansvaret för att skötseln av reservatet följer fastställd skötselplan.

Förvaltaren ansvarar dessutom för dokumentation och uppföljning av skötselåtgärder, samt uppföljning av skötsel mål. Länsstyrelserna har ett övergripande ansvar för uppföljning av kvalitetsmål och bevarandestatus.

Punkten B 2 i reservatsbeslutet skall tolkas så att fastighetsägaren har rätt och möjlighet att utföra de skötselåtgärder som framgår av fastställd skötselplan under förutsättning att det sker i samråd med förvaltaren. Om fastighetsägaren inte själv vill eller inte har möjlighet att utföra åtgärderna är det förvaltaren som ansvarar för att skötselåtgärder enligt fastställd skötselplan utförs.

Vid skötselåtgärder där gagnvirke avverkas och virket, samt eventuellt ris skall tas bort ifrån området, tillfaller eventuella nettointäkter reservatsförvaltaren. (Förutsätter att överenskommelse om detta träffats i avtal om intrångsersättning.)

Bilagor

- a. Skötselplanekarta
- b. Avritning av historisk karta från år 1873

Karta till skötselplan för naturreservatet Yxkullsund i Ljungby och Värnamo kommuner
Beslutsdatum 2003-12-12

Dnr 511-3873-01 (G län)
Dnr 511-7933-02 (F län)

100 0 100 200 300 400 Meters